

Aidake kaasa kodulinna tulevikule

Kooliaasta algas. Esimest korra seisakuaja pikkade aastate järel on meie haridussüsteemis õppeprotsessi korraldusse tulvanud värske elustav tuuleil. Liiga kaua tuli oodata, millal lõpuks kõrgem võim lisaks sõnadele ka tegudes pöörab tähelepanu perestrojka ühele põhilülile — haridusele ja kasvatussele, mille põhjaliku rekonstrueerimiseta ei õnnestu upitada kogu meie elu uuele — vaimsuse, kõlbelisuse ja mitmekülgsuse teadmiste — tasandile. Seda oodati, jõudmata ära oodata. Iga laadi maffiate ja vohava ebamajanduslikkusega laostatud kerjuriik pole ju suuteline olukorda koolihariduses ja kasvatustöös finantsiliselt muutama. Kuid aeg nõuab oma: ühiskond kas tõuseb võimalikult lühikese ajaga piisavale vaimsuse, kultuuri ja pädevuse tasemele või hukkub. Elu avaldab isegi kõige rängemates tingimustes visa vastupanu surmale, degradeerumisele, laostumisele. Just niiviisi sundiski elu ise alustama haridusvorme, -metoodika ja -praktika muutmist altpoolt: tekkisid gümnaasiumid, lütseumid, lütseumi- ja gümnaasiumiklassid, eesteetika ja vaimukultuuri koolid jne. Leidusid sponsorid, kes nägid perspektiivi vahendite paignutamises haridusvaldkonda.

Kohapeal hakkas asi liikvele minema hariduskoondise, koolide ja pedagoogide tasandil. Originaalselt püüti ära kasutada maailmapedagoogika ja nende sangarlike õpetajate kogemused, kes üliformalistliku ja totalitaarse koolihariduse aastail üritasid tuua pedagoogikasse midagi uut. Oma kogemused on andnud meie keerukas ajastu.

Kõigis eluvaldkondades ja isearanis rahvussuhetes käivitunud dünaamiliste protsesside tõttu kujunes olukord mitmes meie maa regioonis eriti raskeks. Seda ka Kirde-Eestis, s. Virumaal. Vene kogukonna ülekaal on loonud siin pingeid, mida saab tõeliselt maandada just haridus-, kultuuri- ja vaimutase-

me tõstmisega, mitte aga poliitilise vastasseisuga. Ainult hariduse valgus suudab võita nõmeduse, usaldamatuse ja vaenu pimmeduse.

Vahest sellepärast algasidki meie piirkonnas pingutused uut tüüpi, kõrgemate eeskujude poole püüdleva kooli loomiseks. Nii-sugune on Narvas avatav vene kultuuri kool «Vozroždenije». Sellele linnale teeb au, et kujunenisperioodil osutati koolile innukalt moraalist ja ainelist abi: «Kreenholmi Manufaktuuri» juhtkond eraldas ruumid ja vahendid, üks firma võttis enda peale viie pedagoogi töö kõrge tasustamise, vahendeid eraldasid kooperatiivid «Modern» ja «Merekallas», idee elluviimist toetas haridusosakond. Eriti palju tegi ära Narva linnavalitsus, kes ilmutas seda laadi kooli vastu tulist huvi. Eestvedajad on südamest tänulikud linnavalitsuse kultuurinõunikule N. Kamentsevale, linnaapea nõuniku abile L. Savinale jt.

Uut tüüpi kool Narvas alustab kahe 15-liikmelise rühmaga, kool paikneb metsas.

Seda laadi kool on loodud ka Kohtla-Järvel. Algataja oli polütehnikum eesotsas direktor V. Jantšenko ja õppealajuhataja L. Vitkovaga. Esteetika ja vaimukultuuri kool otsustati luua suunaga Roerichi õpetusele õppe- ja kasvatustöös.

Esimene vastuvõtt V ja VI klassi toimus konkursi korras tänavu kevadel. Konkurss osutus suureks, paljud vanemad ilmutasid usku ettevõtmise tulemuslikkusse. Eritistimiseetodil valiti välja 28 õpilast, 14 poissi ja 14 tüdrukut.

Uuest asjast võeti õhinaga tuld: moodustati esinduslik hoolidusnõukogu, sponsorid lubatud eraldiste üldsumma pidi eeldatavasti ulatuma 50 000 rublani. Kuid õppeaasta alguseks on leek paraku juba vinduma jäänud.

Täielikku ükskõiksust ilmutab kooli vastu linnavalitsus. Sponsorid osutasid sõnamurdjateks.

Koolis oli kavas tööle rakendada kõrge erialase kvalifikatsiooniga spetsialistid, järelikult ka kõrgel palgal. Vanemad pidid välja maksma ainult kolmekordse tootlustamise. Kuid esialgselt asjasse puutunud inimeste osavõtmatus ja isegi vastuseis tegid kooli avamise augusti alguseks suuresti küsitavaks, sest arvele oli laekunud vaid vanemate poolt tootlustamiseks makstud raha ja mõningane summa, mille sai võimaldada polütehnikum ise.

Šokist saadi üle ja kool ikkagi avati. Tuli nõustuda mõnevõrra madalama tasemega, nüüdseks on see lütseum. 1. septembri pidulikul kogunemisel seisis polütehnikumi vanemate õppurite kõrval väikesed lütseumiõpilased.

Esimesed tunnid lütseumis on peetud. Töö püsib kooliuuen-

dusmeelsete pedagoogide entusiasmil, tasu pole suurem kui tavakoolis.

Algusest peale on lütseumis palju uut. Klassid on parajad, 14 õpilasega. See võimaldab pedagoogidel erimetoodika alusel teha kogu materjali omandamiseks vajalik töö ära tunni ajal. Koju minnes jääb lapsele õigus olla laps, mitte aga koduste ülesannete suure koorma all küürus ori.

Kumbki rühm saab kasvataja, keda muude kohustustega ei koormata, tundide andmine kaasa arvatud. Üks niisugune inimene juba on, teist veel valitakse. Pakkumisi on olnud, kuid kõiges ei ole kandidaadid kahjaks nõuetele vastanud.

Lütseumis on sisse seatud uued õppeained: üldajaloo kõrval kultuuri ja religiooni ajalugu, «elav eetika». Need ained

põimitakse kokku ja õpetatakse süvameetodil.

Puhkuseks ja lõdvestuseks on lastele kompuuutermängud, millele nad rõõmuga aega pühendavad.

On tunda, et lapsed on teadvustanud endile, et nad pole lihtsalt koolijätsid, vaid lütseumiõpilased. Nad ei tea aga, et selle üle ei oska põrmugi uhkust tunda linnaisad, ettevõtjate juhid, ükskõiksed sponsorid, kooperaatorid ja veel paljud tavalised kodanikud, kes lütseumi toetada võiksid, nagu seda naaberlinnas Narvas tehakse. Just uhkuse äratamise eesmärki käesolev kirjutis teenibki. Aidake kaasa kodulinna tulevikule!

Vladimir ŽILKIN,
lütseumi õpetaja

Vladimir TUŽILKINI foto